

**Uchwała Nr XIV/119/16
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 29 lutego 2016 r.**

w sprawie uchwalenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Dźwierzuty na 2016 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.) Rada Gminy Dźwierzuty uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Dźwierzuty na 2016 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dźwierzuty.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Arkadiusz Aleksander Nosek

Załącznik nr 1
do Uchwały nr XIV/119/16
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 29 lutego 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2016 NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY**

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 stanowi zestawienie działań do realizacji przez Gminę Dźwierzuty w oparciu o ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.), a także określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu.

Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zapobieganie powstawaniu i rozszerzaniu się zjawiska patologii społecznej w szczególności nadużywania alkoholu i przemocy domowej oraz zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących zagrożeń w tej mierze.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest kontynuacją zadań i kierunków podjętych w latach poprzednich.

Spośród wielu problemów społecznych, jakie występują w naszej gminie, problemy związane z nadużywaniem alkoholu mają szczególne znaczenie. Spożywanie alkoholu ma istotny wpływ na funkcjonowanie rodziny, zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale wpływają na ogół populacji. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócenie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Codziennie obserwacje, a także doniesienia prasowe i telewizyjne pokazują, że u źródeł wielu tragicznych zdarzeń poruszających opinię publiczną znajduje się alkohol. Wypadek spowodowany przez nietrzeźwego kierowcę, nastolatki spacerujące po mieście z alkoholem w ręku, dziecko pobite przez pijanego rodzica – to tylko niektóre z problemów, gdzie w tle znajduje się alkohol. Ważnym zadaniem jest pomoc rodzinom,

które są dotknięte problemem alkoholizmu. Pomagać, to przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne formy spędzania wolnego czasu oraz radzenia sobie z konfliktami i trudnymi sytuacjami. Ważne jest to, aby wspierać młodzież w kształtowaniu prawidłowych postaw, aby stroniła od substancji uzależniających, uczenie mówienia "nie" w sytuacji gdy młody człowiek poddany jest presji otoczenia.

Zgubne skutki nadmiernego spożywania alkoholu:

- alkohol jest przyczyną występowania około 60 różnego typu chorób, w tym niektórych nowotworów,
- alkohol jest trzecią co do częstości przyczyną zgonów na świecie (z powodu urazów, wypadków, samobójstw i chorób),
- istnieje wysoka zależność pomiędzy uzależnieniami od alkoholu, a bezrobociem, niższym statusem socjoekonomicznym, niskim poziomem wykształcenia, wypadkami i przemocą interpersonalną.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Alkohol jest przyczyną wielu problemów społecznych, rodzinnych, zwłaszcza takich jak przemoc domowa, rozpad rodziny, rozwody, zaburzenia zachowań. Nadmierne spożywanie alkoholu w wielu przypadkach prowadzi do trwałego zerwania więzi małżeńskich i jest przyczyną rozwodów. Osoby, które spożywają nadmiernie alkohol są zazwyczaj sprawcami przemocy w rodzinie. Nadużywanie alkoholu często skutkuje występowaniem negatywnych zjawisk: przemocy (również w rodzinie), rozpadu więzi rodzinnych, i zaniedbywanie dzieci. Dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo są najczęściej zaniedbywane przez rodziców, pozostawione same sobie, mają słabe wyniki w nauce, są rozchwiane emocjonalnie, przejawiają agresywne zachowania. Dzieci wychowujące się w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu. Mają też problemy z przystosowaniem do środowiska zewnętrznego, czują się gorsze, bezwartościowe, nie potrafią zaufać i nawiązywać satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi.

Brak stałej opieki ze strony rodziców oraz możliwości alternatywnych form spędzania wolnego czasu to główne przyczyny nieprawidłowości, które w skutkach mogą prowadzić do wystąpienia uzależnień.

1. SPOŻYWANIE ALKOHOLU PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ

Znaczną grupą ryzyka w zakresie używania alkoholu stanowią młodzi ludzie. Spożywanie alkoholu jest rozpowszechnionym zachowaniem ryzykownym wśród osób niepełnoletnich, które doprowadza do upośledzenia czynności poznawczych tj. Zdolności koncentracji uwagi, zapamiętywania. Konsumpcja alkoholu powoduje również podejmowanie zachowań ryzykownych, które są groźne dla życia i zdrowia. Spożywanie alkoholu przez polskich nastolatków kształtuje się na średnim poziomie w porównaniu z resztą Europy. Około 30% nastolatków przyznaje się do regularnego spożywania alkoholu.

Działania alkoholu na młode osoby:

- co 4 zabójstwo dokonane przez młodych ludzi było spowodowane stanem upojenia alkoholowego,
- młodzi ludzie znacznie szybciej się uzależniają,
- zakłóca procesy rozwojowe,
- zwiększa podejmowanie zachowań ryzykownych groźnych dla życia i wpływa negatywnie na ich czynności poznawcze - koncentrację uwagi, zapamiętywanie,
- może powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia,
- powoduje problemy emocjonalne.

Diagnozę problemów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży w celu opracowania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2016 oparto na badaniach ankietowych przeprowadzonych w miesiącu grudniu 2014 r. wśród uczniów Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Dźwierzutach, Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Orzynach, Szkoły Podstawowej w Rumach, Szkoły Podstawowej w Linowie i Szkoły Podstawowej w Kałęczynie. Kolejne badania monitorujące i ewaluacyjne zaplanowano na rok 2016. Tak więc Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 jest kontynuacją poprzednich programów. W tym miejscu należy również podkreślić, że z informacji otrzymanych od Dyrektorów Szkół z terenu Gminy Dźwierzuty wynika, że badania ankietowe z roku ubiegłego nie odbiegają od obecnej sytuacji uczniów. Powyższe wnioski zostały wyciągnięte na podstawie przeprowadzonych przez szkoły ewaluacji wewnętrznych w zakresie rozpoznania skali występowania w środowisku szkolnym używania substancji psychoaktywnych oraz oszacowania ryzyka występowania takich zagrożeń.

W przeprowadzonym badaniu w miesiącu grudniu 2014 r. wzięli udział uczniowie klas czwartych, piątych i szóstych ze szkół podstawowych oraz uczniowie klas drugich gimnazjum. Łącznie zebrano 180 kwestionariuszy. Dzięki przeprowadzeniu badania w dwóch kohortach możliwa była analiza porównawcza badanych zjawisk, w trudnym okresie życiowym związanym z okresem dojrzewania i przejścia do nowej rzeczywistości szkolnej.

Tabela nr 1

Udział w badaniach ankietowych

Szkoła	Klasa	Liczba badanych
Publiczne Gimnazjum w Dźwierzutach	kl. II	64
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Dźwierzutach	kl. IV - VI	57
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Orzynach	kl. IV - VI	15
Szkoła Podstawowa w Linowie	kl. IV - VI	15
Szkoła Podstawowa w Rumach	kl. IV - VI	15

Szkoła Podstawowa w Kałęczynie	kl. IV - VI	14
--------------------------------	-------------	----

W szkołach podstawowych w badaniach wzięło udział 116 uczniów. Z przeprowadzonych badań ankietowych wśród uczniów szkół podstawowych wynika, że uczniowie mają kontakt z alkoholem. Spośród badanych w wieku od 10 do 13 lat do picia alkoholu przyznało się 14 osób. Najczęściej pierwsze spożycie alkoholu wśród uczniów szkół podstawowych odbywa się z namowy dorosłych, także rodziców. Często do spożywania alkoholu namawiają również koledzy i koleżanki. Na pytanie gdzie po raz pierwszy piłeś/aś alkohol, uczniowie odpowiadali: w domu (50%), u rodziny, u kolegi oraz na działce, na ognisku, na weselu. Najczęściej spożywanym alkoholem przez uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy Dźwierzuty jest piwo i wino. Badani uczniowie szkół podstawowych mają świadomość, że spożywanie alkoholu jest szkodliwe dla zdrowia (97 ankietowanych). 10 osób uważa, że uzależnienie od alkoholu nie szkodzi zdrowiu, natomiast 9 ankietowanych na to pytanie odpowiedziało - trudno powiedzieć. Ankietowani mają również świadomość, że spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnienia i zniszczyć życie człowieka (101 ankietowanych - 87%). W opinii badanych uczniów spożywanie alkoholu oprócz tego, że może prowadzić do uzależnienia może także poprawić humor, ułatwić nawiązywanie kontaktów towarzyskich i leczyć różne choroby. Badani uczniowie szkół podstawowych w przypadku usiłowania do namowy lub zmuszenia do spożywania alkoholu najczęściej o pomoc poprosiliby rodziców (95 ankietowanych), dyrektora szkoły (32 ankietowanych), pedagoga (31 ankietowanych), wychowawcę lub innego nauczyciela (22 ankietowanych), kolegę lub koleżankę (10 ankietowanych), innych członków rodziny (10 ankietowanych). Tylko jedna osoba udałaby się z prośbą o pomoc do policji. Odpowiedzi na zadane pytanie jest więcej niż ankietowanych, gdyż część uczniów udałaby się z prośbą o pomoc do kilku osób bądź instytucji.

W porównaniu do uczniów szkół podstawowych w grupie gimnazjalistów zjawisko spożywania alkoholu jest dość powszechne. W badaniach wzięło udział 64 osoby w wieku od 14 - 17 lat. Wśród badanych uczniów Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach zdecydowanie większość tj. 40 osób (62,5%) należy do grona konsumentów napojów alkoholowych. Z przeprowadzonych badań wynika, że jedynie 37,5% ankietowanych zadeklarowało całkowitą abstynencję od alkoholu. Jeżeli chodzi o badanych uczniów szkoły gimnazjalnej warto podkreślić, że prawie 2/3 z nich ma już za sobą inicjację alkoholową, która najczęściej była związana z poczęstunkiem przez kolegów lub koleżanki (30 ankietowanych) oraz członków rodziny (10 ankietowanych). Najczęściej respondenci po raz pierwszy spożywali alkohol u kolegi (18 ankietowanych) kolejno w domu (9 ankietowanych) oraz u rodziny (5 ankietowanych). Wskazywali również takie miejsca jak ognisko, plac zabaw, boisko, las, impreza (wesele, urodziny). Najczęściej spożywanym trunkiem wśród gimnazjalistów jest piwo (30 ankietowanych), kolejno wódka (21 ankietowanych) i wino (21 ankietowanych). Część badanych spożywało zarówno piwo, wódkę i wino. Spożywanie alkoholu według gimnazjalistów najczęściej prowadzi do uzależnienia i niszczy życie człowieka (47 ankietowanych). Gimnazjaliści uważają również, że spożywanie alkoholu poprawia humor (17 ankietowanych) oraz ułatwia nawiązywanie kontaktów towarzyskich (10 ankietowanych). Badani gimnazjaliści w przypadku usiłowania do namowy lub zmuszenia do spożywania alkoholu najczęściej o pomoc poprosiliby rodziców (34 ankietowanych), innych członków rodziny (14 ankietowanych), pedagoga (14 ankietowanych), wychowawcę lub innego nauczyciela (11 ankietowanych) oraz kolegę/koleżankę (10 ankietowanych). Gimnazjaliści poprosiliby również o pomoc dyrektora szkoły (7 ankietowanych) i policję (2 ankietowanych). 7 osób spośród ankietowanych zadeklarowało, że nie zwróciłoby się o pomoc do nikogo argumentując, iż sami poradziłoby sobie z problemem. Badani uczniowie Publicznego Gimnazjum w Dźwierzutach mają świadomość, że spożywanie alkoholu jest szkodliwe dla zdrowia (59 ankietowanych - 92%).

Spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież może powodować różne problemy zdrowotne, wychowawcze, a także społeczne, które bez odpowiedniej profilaktyki, będą przybierały na sile. Zdarza się, że problem pogłębiają dorośli, którzy przyzwalają dzieciom na spożywanie alkoholu. Uczniowie często podkreślają, że pierwszym alkoholem poczęstowali ich rodzice. Nie bez znaczenia pozostaje fakt przysłowiowej lampki szampana w noc sylwestrową. Być może staje się to przyzwoleniem dla młodych, wchodzących w życie ludzi. Odnosząc się do zagadnienia skutków jakie może wywołać nadmierne spożycie alkoholu należy jednocześnie dołożyć wszelkich starań w celu edukacji młodzieży o negatywnych skutkach picia alkoholu z jednoczesnym edukowaniem rodziców. Młodzież w zdecydowanej większości sięga po napoje alkoholowe przed pełnoletnością. Smak alkoholu zna 62,5% przebadanych gimnazjalistów. Jest to zjawisko niepokojące nie tylko ze względu na szkody zdrowotne, ale również z uwagi na nieprzestrzeganie norm prawnych, które zabraniają sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim. Jednym z zadań, jakie powinno być realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym. W ramach budowania lokalnego systemu pomocy dzieciom z tychże rodzin ważnym elementem jest realizacja różnorodnych działań w tym m.in. prowadzenie świetlic realizujących programy profilaktyczne z elementami socjoterapii. Zadania związane z udzielaniem pomocy dzieciom z problemem alkoholowym powinny stać się priorytetem w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W związku z powyższym na rok 2016 zaplanowano poszerzenie działalności grup profilaktycznych z elementami socjoterapii. Do tej pory na terenie gminy funkcjonowało 7 takich grup. W związku z tym, iż odczuwa się duże zainteresowanie dotychczasowymi zajęciami profilaktycznymi z elementami socjoterapii planuje się zorganizować owe zajęcia w większości sołectw na podstawie zapotrzebowań przedstawionych przez sołtysów i mieszkańców poszczególnych miejscowości.

Ze sprawozdań prowadzących zajęcia wynika, że dzieci i młodzież chętnie w nich uczestniczą i przychodzą punktualnie. Najchętniej biorą udział w zajęciach plastycznych, sportowych i wycieczkach. Dzieci i młodzież podczas zajęć mogą porozmawiać na różne tematy oraz mają możliwość spotkania. Zajęcia uczą aktywnego działania w grupie, współpracy, sprzyjają odreagowaniu napięcia, uczą nawiązywania przyjaźni. Socjoterapeutyczny charakter zajęć

pomaga zarówno w odreagowaniu napięć emocjonalnych jak i uczenia się nowych umiejętności radzenia sobie z trudnościami w szkole oraz w grupie rówieśniczej. Na dotychczasowe zajęcia profilaktyczne z elementami socjoterapii zgłaszała się duża ilość dzieci i młodzieży chętnych do brania udziału. Według prowadzących praca wychowawcza i socjoterapeutyczna powinna być w dalszym ciągu organizowana z zachowaniem systematyczności.

Do przyczyn występowania zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży można między innymi zaliczyć:

- problemy materialne,
- utrzymujące się bezrobocie rodziców,
- trudny start młodzieży w samodzielne życie,
- niewystarczające środki finansowe instytucji wychowawczych,
- wzrost dostępności alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- brak pozytywnych wzorów i ideałów,
- poczucie pustki, nudy, niepokoju,
- wpływ mediów, reklamy,
- patologie życia rodzinnego,
- niekorzystny wpływ grup rówieśniczych.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań należy wskazać zapotrzebowanie na edukację rodziców, podejmowanie akcji profilaktycznych oraz prowadzenie zajęć o tematyce uzależnień wśród dzieci i młodzieży - w tym nauka postaw asertywnych, zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, profilaktycznych i socjoterapeutycznych, promowanie zdrowego stylu życia, zainteresowań, hobby, prowadzenie zajęć sportowych, pogłębianie świadomości społecznej o szkodliwości spożywania alkoholu i innych środków uzależniających.

2. Uszkodzenia zdrowia osób uzależnionych

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów wiąże się z jego zażywaniem.

Choroby występujące na tle używania alkoholu to przede wszystkim:

- zapalenie wątroby,
- marskość wątroby,
- alkoholowe zespoły psychoorganiczne,
- zapalenie trzustki,
- przewlekłe psychozy alkoholowe,
- zespół Wernickiego -Krosakowa
- napady drgawkowe,
- polineuropatia obwodowa,
- zaburzenia umysłowe i psychiczne,
- zaburzenia żołądkowe - jelitowe,
- nowotwory,
- choroby układu sercowo - naczyniowego,
- zaburzenia immunologiczne,
- choroby układu kostno - szkieletowego,
- dysfunkcje układu rozrodczego,
- szkody prenatalne.

Rozmiary populacji osób uzależnionych szacowane są na około 600 tys. osób, zaś osób pijących alkohol szkodliwie na ok 2,5 mln. Liczba osób zarejestrowanych w zakładach leczenia odwykowego systematycznie rośnie. W całej Europie spożywanie alkoholu jest odpowiedzialne za 1/4 wszystkich nagłych zgonów młodych ludzi pomiędzy 15 a 29 rokiem życia. Corocznie z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z używaniem alkoholu umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób, z czego połowa przypada na zgony spowodowane bezpośrednio pić alkoholu.

Tabela nr 2

Liczba zleceń przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i liczba wniosków skierowanych do Sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego w Gminie Dźwierzuty.

Rok	Liczba zleceń przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych lekarzy.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu w celu orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.
2009	-	7
2010	4	3
2011	1	2
2012	3	3
2013	7	9
2014	21	11
2015	14	13

Z powyższych danych wynika, że skala problemu alkoholowego w gminie Dźwierzuty w ostatnim latach wzrosła.

3. USZKODZENIA ZDROWIA ZWIĄZANE Z NADUŻYWANIEM ALKOHOLU

W przypadku wszystkich problemów zdrowotnych wiążących się z alkoholem stwierdza się statystyczną prawidłowość polegającą na wzroście prawdopodobieństwa zachorowania wraz ze wzrostem poziomu konsumpcji alkoholu. Prawidłowość ta odnosi się zarówno do poziomu indywidualnego, jak do poziomu zbiorowości. Długotrwałe, nadmierne picie prowadzi do powstania zespołu uzależnienia od alkoholu. Każdego roku w placówkach lecznictwa odwykowego zarejestrowanych jest ponad 200 tys. osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu. Szacuje się jednak, że liczba osób uzależnionych od alkoholu w populacji jest znacznie wyższa, bowiem większość uzależnionych nie trafia do systemu lecznictwa. Według różnych oszacowań liczba osób uzależnionych od alkoholu w populacji ogólnopolskiej wynosi 500 - 900 tysięcy.

Charakterystyczne dla polskiego stylu picia jest znaczne jednorazowe spożycie napojów spirytusowych, prowadzące zwykle do stanów odurzenia. Ten wzór picia częściej niż inne z nich prowadzi do powstawania psychoz alkoholowych. Wyniki badań wskazują także na występowanie licznych zaburzeń somatycznych wśród osób intensywnie pijących. Do najczęściej wymienianych należą:

1. schorzenia systemu nerwowego;
2. różne schorzenia układu pokarmowego, szczególnie wątroby, żołądka, trzustki;
3. choroby układu oddechowego, zwłaszcza przewlekłe nieżyty oskrzeli, zapalenia płuc, gruźlica;
4. choroby serca i naczyń krwionośnych;
5. choroby nowotworowe, szczególnie górnych dróg oddechowych i przełyku;
6. urazy w wyniku wypadków.

Ponadto nadużywanie alkoholu odgrywa istotną rolę w naruszeniu funkcji biologicznych niektórych hormonów, powoduje zaburzenia w układzie immunologicznym, patologicznie oddziałuje na układ krwiotwórczy.

Alkohol pity nadmiernie wywołuje też niedobory witamin i innych pierwiastków niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu. Następstwem owych niedoborów mogą być zaburzenia widzenia, zmiany skórne, zapalenie wielonerwowe, zmiany w błonach śluzowych i szpiku kostnym, zaburzenia procesów rozrodczych, szkorbut i inne.

Nadużywanie alkoholu może wywołać znaczące zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka, takie jak: bezsenność, depresję, niepokój, próby samobójcze i zmiany osobowości. Patogenna rola alkoholu w powstawaniu wielu zaburzeń somatycznych jest szczególnie silna, gdy jego oddziaływanie skojarzone jest z paleniem tytoniu.

Picie alkoholu w czasie ciąży może spowodować śmierć płodu, wady anatomiczne, upośledzenie wzrostu i rozwoju oraz deficyty funkcjonalne. Uważa się, że wypijanie w czasie ciąży alkoholu w dawkach przekraczających 40 gramów dziennie stanowi istotne zagrożenie wystąpieniem u dziecka zespołu płodowego uszkodzenia alkoholem (FAS). Nie ma jak dotąd zgody co do tego, jaka ilość alkoholu wypijana w czasie ciąży jest bezpieczna dla rozwoju dziecka, zaleca się zatem kobietom w ciąży całkowitą abstynencję. Najbardziej dramatyczną konsekwencją picia alkoholu jest niewątpliwie zgon. Alkohol może stanowić bezpośrednią przyczynę zgonu – jest tak na przykład w przypadku śmiertelnego zatrucia tą substancją. Najczęściej jednak nadmierne picie stanowi czynnik zwiększający ryzyko śmierci. Wyniki badań i analiz statystycznych wskazują na powiązanie rozmiarów spożycia alkoholu na wielkość umieralności ogólnej. Jeszcze silniejszy związek zaobserwowano analizując zgony z przyczyn wiążących się z alkoholem - na przykład długotrwałe używanie alkoholu znacznie zwiększa ryzyko zgonu na marskość wątroby.

W Polsce od wielu lat obserwuje się zjawisko tzw. nadumieralności mężczyzn. Wśród wielu czynników, przy pomocy których próbuje się wyjaśnić ten proces znajduje się dużo większe spożycie alkoholu wśród mężczyzn niż kobiet. Szczególnie dramatyczne różnice w umieralności mężczyzn i kobiet obserwuje się w przypadku samobójstw pod wpływem alkoholu i wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwych osób. Nadużywanie alkoholu przyczynia się nie tylko do powstawania szkód zdrowotnych, ale także wiąże się z problemami o charakterze społecznym. Należą do nich problemy:

1. rodzinne (awantury domowe, zaniedbywanie rodziny, rozpad więzi rodzinnych, rozwody);
2. w środowisku pracy (absencja, mniejsza produktywność, utrudnienie awansu zawodowego);
3. finansowe (mniejsze zarobki, zwiększone wydatki na alkohol).

Nadużywanie alkoholu sprzyja też popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Wprawdzie kryminogenna rola alkoholu nie jest oczywista, to jednak łamaniu prawa często towarzyszy nadużywanie alkoholu.

Nadużywanie alkoholu jest przyczyną uszkodzeń ciała i śmierci w wyniku wypadków komunikacyjnych, przemocy, utonięć, samobójstw.

Z informacji nadesłanej przez Komendę Powiatową Policji w Szczytnie, wynika, że na terenie Gminy Dźwierzuty tylko w roku 2014 r. doszło do 47 wypadków drogowych i kolizji spowodowanych przez osoby będące pod wpływem alkoholu. Ponadto dodatkowo zatrzymano 10 osób, które kierowały pojazdami pod wpływem alkoholu.

4. ZABURZENIA ŻYCIA RODZINNEGO ZWIĄZANE Z ALKOHOLEM, W TYM ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

W rodzinach z problemem alkoholowym tj. w takich, w których co najmniej jedna osoba pije w sposób szkodliwy żyje 3-4 miliony osób, w tym 1,5- 2 mln dzieci, 2, 5 mln osób nadużywających alkohol, 700- 900 tysięcy osób uzależnionych. Wśród najważniejszych konsekwencji życia w rodzinie w której istnieje problem alkoholowy wyróżnia się szkody:

- fizyczne,
- psychosomatyczne,
- psychologiczne,

- emocjonalne,
- psychospołeczne.

Szkody wynikające w/w rodzinach ponoszą przede wszystkim dzieci. Życie w rodzinie w której nadużywany jest alkohol często wiąże się z niskim statusem socjoekonomicznym, chronicznym stresem, znacznie ograniczonymi możliwościami zdobywania wykształcenia i kariery zawodowej.

Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym często wymagają specjalistycznej terapii (także w życiu dorosłym).

Jak wynika z badań Instytutu Psychologii Zdrowia PTP, co najmniej w 66% rodzin z problemem alkoholowym dochodzi do aktów przemocy.

Tabela nr 3

Liczba środowisk z problemami alkoholowymi objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dźwierzutach.

Rok	Liczba środowisk
2009	47
2010	44
2011	32
2012	61
2013	77
2014	82
2015	90

Tabela nr 4

Liczba założonych Niebieskich Kart na terenie Gminy Dźwierzuty.

Rok	Ilość założonych Niebieskich Kart
2012	28
2013	46
2014	39
2015	45

Tabela nr 5

Ilość porad terapeutycznych udzielonych w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjno w Dźwierzutach

Rok	Uzależnieni	Współuzależnieni	Ofiary przemocy	Sprawcy przemocy	DDA	Łącznie przyjętych
2009	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	106
2010	65	35	14	Brak danych	Brak danych	114
2011	8	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	76
2012	94	28	19	9	11	161
2013	118	44	16	3	8	189
2014	115	38	13	1	7	174
2015	132	39	15	0	2	188

Kilka osób w czasie spotkań zostało zmotywowanych do podjęcia terapii na Oddziale Terapeutycznym w Olsztynie, które zostały skierowane po uprzednim ustaleniu terminu z Kierownikiem Oddziału Terapeutycznego.

Konsultacje i wsparcie terapeutyczne cieszy się dużym zainteresowaniem ponieważ klientów Punktu z reguły nie stać na dojazd do pobliskiego Szczytna by skorzystać z porady terapeutycznej. Obecna oferta Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego stała się bardziej interdyscyplinarna, a jego zadaniem jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków. Ze względu na duże zainteresowanie i potrzeby związane z udzielaniem porad terapeutycznych, w 2016 r. zaplanowano zatrudnienie instruktora terapii uzależnień na okres całego roku.

Tabela nr 6**Ilość porad prawnych udzielonych w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjno w Dźwierzutach**

Rok	Uzależnieni	Współuzależnieni	Ofiary przemocy	Sprawcy przemocy	Inne	Łącznie przyjętych
2009	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	114
2010	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	116
2011	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	140
2012	10	54	32	8	52	156
2013	12	63	29	2	28	134
2014	15	38	47	10	60	160
2015	3	16	13	Brak danych	Brak danych	32

W 2015 roku radca prawny ze Szczytna przyjmował w okresie od 01.05.2015 r. do 31.12.2015 r. Ze względu na zainteresowanie i potrzeby związane z udzielaniem porad prawnych, w 2016 r. zaplanowano zatrudnienie radcy prawnego na okres całego roku.

Tabela nr 7**Posiedzenia komisji - liczba rozpatrzonych spraw**

Lp.	Posiedzenia Komisji	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Liczba posiedzeń komisji	15	8	13	11	14	12	14
2	Liczba rozpatrzonych spraw skierowanych do GKRPA	85	32	118	66	109	84	82

5. NARUSZENIE PRAWA PRZEZ OSOBY HANDLUJĄCE ALKOHOLEM

Administracyjne i prawne organizacje dostępności alkoholu, koncesjonowanie jego produkcji i sprzedaży jest jednym z najskuteczniejszych narzędzi ograniczenia zakresu problemów alkoholowych. Nadal duży zasięg ma zjawisko sprzedaży alkoholu nieletnim. Warto zaznaczyć, że w polityce wobec alkoholu chodzi o tworzenie takich regulacji prawnych, które nie będą tylko karą sprzedawców za sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim, ale także zapobiegały temu zjawisku np. poprzez działania edukacyjne.

W 2015 r. zostało zorganizowane nieodpłatne szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych - "Aspekty prawne kontroli" podczas którego nawiązano również do zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz wskazano jak skutecznie odmówić sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz jakich dokumentów żądać celem upewnienia się czy osoba kupująca alkohol jest pełnoletnia. Wskazano również jakie sankcje grożą za sprzedaż alkoholu osobie nieletniej. Na rok 2016 zaplanowano kolejne działania przy współpracy ze sprzedawcami napojów alkoholowych tj. szkolenia, rozdysponowanie materiałów edukacyjnych, kontrole punktów sprzedaży.

Tabela nr 8**Kontrola punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Dźwierzuty**

Rok	Liczba kontrolowanych punktów sprzedaży
2009	24
2010	15
2011	2
2012	1
2013	7
2014	16
2015	2

6. ZBYT DUŻA DOSTĘPNOŚĆ I PROMOCJA ALKOHOLU

Dostępność terytorialna (czyli gęstość sieci sprzedaży), godzinowa i cenowa alkoholu bezpośrednio wpływa na poziom jego konsumpcji i wielkość problemów zdrowotnych i społecznych, a relacje te są przedmiotem badań zarówno w Polsce jak i w świecie. Alkohol nie jest takim samym towarem jak inne towary i nie podlega zasadom wolnego rynku. Przykładem środków reglamentacyjnych jest m.in. limitowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych, wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu i pobieranie opłat, ograniczenia dotyczące reklamy, zakaz sprzedaży osobom nieletnim, procedura zobowiązania do leczenia odwykowego, zasady usytuowania punktów sprzedaży alkoholu.

Tabela nr 9

Ilość limitowanych punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu na terenie Gminy Dźwierzuty

Lp	Punkty sprzedaży napojów alkoholowych	2011	2012	2013	2014	2015
1	Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	50	50	50	50	50
2	Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	10	10	10	10	10

Tabela nr 10**Wielkość i struktura sprzedaży alkoholu w latach 2011-2015**

Lp	Punkty sprzedaży napojów alkoholowych	2011		2012		2013		2014		2015	
		Sklepy	Punkty gastrono-miczne	Sklepy	Punkty gastrono-miczne	Sklepy	Punkty gastrono-miczne	Sklepy	Punkty gastrono-miczne	Sklepy	Punkty gastrono-miczne
1	Alkohole do 4,5 % oraz piwo	34	5	32	5	32	4	32	5	29	5
2	Alkohole powyżej 4,5% do 18 %	30	1	29	1	27	0	28	2	26	2
3	Powyżej 18 % alkoholu	20	2	19	2	21	1	20	1	19	1

II. DIAGNOZA ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I TERAPEUTYCZNEJ

Na terenie Gminy Dźwierzuty nie istnieje samodzielna placówka odwykowa. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z porad i terapii w Przychodni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Szczytnie, Oddziału Odwykowego Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Giżycku.

Gmina Dźwierzuty nie posiada przeszkolonej kadry w zakresie terapii uzależnień, jednakże mieszkańcy Gminy Dźwierzuty korzystają z fachowych porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Osób Uzależnionych i Współuzależnionych przy Urzędzie Gminy, gdzie dyżury pełni certyfikowany instruktor terapii uzależnień ze Szczytna w każdy poniedziałek miesiąca oraz radca prawny w każdy czwartek miesiąca. Instruktor terapii uzależnień ze Szczytna prowadzi również grupę wsparcia dla osób uzależnionych w każdą środę miesiąca. Z kolei osoby z przygotowaniem pedagogicznym prowadzą zajęcia profilaktyczne z elementami socjoterapii w wybranych szkołach i świetlicach wiejskich na terenie gminy.

W Gminie Dźwierzuty w roku 2015 r funkcjonowały:

a) Grupa wsparcia dla osób uzależnionych i dla dorosłych dzieci alkoholików w Dźwierzutach - spotkania odbywały się raz w tygodniu (środa).

b) Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Osób Uzależnionych i Współuzależnionych - dyżury instruktora terapeuty uzależnień pełnione raz w tygodniu (poniedziałek) oraz porady prawne - dyżury radcy prawnego pełnione raz w tygodniu (czwartek).

c) Zajęcia profilaktyczne z elementami socjoterapii :

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzynach (kwiecień - grudzień 2015 r.)
- Szkoła Podstawowa w Linowie (kwiecień - grudzień 2015 r.)
- Świetlica Wiejska w Dźwierzutach (kwiecień - grudzień 2015 r.)
- Gminny Ośrodek Kultury w Dźwierzutach (kwiecień - październik 2015 r.)
- Świetlica Wiejska w Miętkich (kwiecień - październik 2015 r.)
- Świetlica Wiejska w Jeleniowie (kwiecień - październik 2015 r.)
- Świetlica Wiejska w Popowej Woli (kwiecień - październik 2015 r.)

d) Zajęcia profilaktyczne o charakterze sportowym (kwiecień - listopad 2015 r.)

III. CELE PROGRAMU

Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest profilaktyka uzależnień, czyli zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych, ograniczanie rozmiarów już istniejących problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. Ponadto warto wspomnieć, że suma szkód powodowanych przez osoby nie uzależnione jest często większa niż suma szkód powodowanych przez alkoholików. Inaczej mówiąc, najwięcej problemów związanych

z alkoholem powodują osoby nie uzależnione od alkoholu i to one stanowią największą grupę w społeczeństwie. A to z kolei oznacza, że celem działań podejmowanych przez Gminę Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dźwierzutach jest zmniejszenie problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji gminy, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka (choć prawdą jest, że najbardziej narażone na wystąpienie szkód są osoby pijące najwięcej). Innymi słowy, działania podejmowane przez gminę Dźwierzuty na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol skierowane będą do wszystkich mieszkańców - również tych niepijących. Będą skierowane do osób dorosłych, ale i do nastolatków, do kierowców i do kobiet w ciąży, do sprzedawców alkoholu i do dzieci. Myśląc może być pojmowanie problemów alkoholowych w kategoriach patologii społecznej i marginesu społecznego. Polityka wobec alkoholu,

dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą gminą, grupy osób uzależnionych.

Cele programu będą realizowane poprzez:

1. Priorytetowe traktowanie działań i decyzji służących profilaktyce uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych na terenie Gminy Dźwierzuty.
3. Podejmowanie działań mających na celu zmianę zachowań i postaw społecznych mieszkańców w sytuacjach związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych.
4. Podejmowanie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, w celu opóźnienia inicjacji alkoholowej.
5. Utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży w zakresie szkód wynikających ze spożywania alkoholu,
6. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych.
7. Ochrona rodziny przed przemocą.
8. Zmniejszanie przypadków naruszania prawa w obrocie napojami alkoholowymi.
9. Prowadzenia działań w kierunku integracji osób uzależnionych.
10. Promowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
11. Podejmowanie inicjatyw dotyczących problemów rodziny, w tym włączenie w obchody Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny.
12. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.
13. Wspieranie działań profilaktycznych prowadzonych w placówkach oświatowych.
14. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wśród osób pracujących na rzecz środowiska lokalnego.
15. Zwiększenie oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
16. Monitorowanie działań profilaktycznych podejmowanych na terenie gminy.
17. Zmniejszanie negatywnych skutków zaniedbywania dzieci, zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień i przemocy domowej.

IV. GŁÓWNE STRATEGIE I DZIAŁANIA

1. Rozwijanie edukacji:

- informowanie o problemach i szkodach oraz zachowaniach ryzykownych związanych z spożywaniem alkoholu, konsekwencjach tych zachowań, a także metodach leczenia i zapobiegania szkodom zdrowotnym i społecznym w tym zakresie.

- promocja zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji,
- udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych,
- organizowanie zajęć socjoterapeutycznych i profilaktycznych,

2. Zwiększenie dostępności i jakości szkolonych środowiskowych programów profilaktycznych z uwzględnieniem programów zaadresowanych do:

- rodziców w zakresie podnoszenia ich kompetencji wychowawczych,
- sprzedawców w zakresie odpowiedzialności prawnej i etycznej związanej z handlem alkoholem.
- nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień oraz finansowanie uzyskania certyfikatu do prowadzenia programów profilaktycznych przez nauczycieli tj. "Przyjaciele Zibbiego" - program rozwijania umiejętności życiowych i wyrażania emocji; "Dziękuję - nie" - do rozwijania umiejętności życiowych i profilaktyki uzależnień dla klas IV - VI; "Zanim spróbujesz" - program profilaktyki uzależnień i rozwijania umiejętności życiowych dla wszystkich etapów edukacyjnych; "Trzy koła" - projekt wychowawczo - profilaktyczny dla szkół podstawowych i gimnazjum, dotyczący więzi społecznych; "Magiczne kryształki" - program wczesnej profilaktyki przemocy i uzależnień od mediów przeznaczonych dla uczniów 6-12 l; "Cukierki" - program wczesnej profilaktyki, przemocy i rozwijania umiejętności życiowych dla klas I - III i starszych grup przedszkolnych; "Drugi elementarz czyli program siedmiu kroków".

3. Kontrolowanie zasad prowadzenia sprzedaży alkoholu oraz szczególnie ochrona ludzi młodych przed wpływem działań marketingowych.

4. Systematyczne kontrolowanie dostępności alkoholu, a w szczególności w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim oraz podniesienie efektywności egzekwowania prawa w przypadku naruszenia zasad obrotu alkoholem oraz handlu poza legalną siecią punktów sprzedaży.

5. Szkolenie profesjonalistów w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

6. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszanie zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

7. Dofinansowywanie różnych form zajęć sportowo - rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym wycieczek w czasie ferii zimowych i wakacji dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych oraz prelekcji, pogadanek, konkursów z zakresu profilaktyki uzależnień.

8. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez:

- udzielenie wsparcia i pomocy osobom po zakończeniu terapii odwykowej oraz ich rodzinom poprzez prowadzenie zajęć w grupie wsparcia
- wspieranie i rozwijanie istniejącego Gminnego Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego celem szerokiej dostępności do profesjonalnej pomocy terapeutycznej i prawnej,
- pomoc dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dotkniętym przemocą w ramach prac punktu

konsultacyjnego,

- bieżąca współpraca z poradniami i ośrodkami leczenia odwykowego oraz Sądem Rejonowym w Szczytnie – III Wydział Rodzinny i Nieletnich,

- działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania leczeniu, w tym kierowanie na leczenie odwykowe i finansowanie badań w tym zakresie.

9. Udzielanie rodzinom w którym występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- pomoc dzieciom i rodzinom z problemami alkoholowymi oraz przemocą w rodzinie poprzez :

a) wspomaganie działalności świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych i wiejskich,

b) dofinansowywanie zajęć i programów socjoterapeutycznych oraz profilaktycznych dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi lub przemocą w rodzinie,

c) dofinansowywanie szkoleń i kursów w zakresie pracy socjoterapeutycznej dla pedagogów i nauczycieli,

d) finansowanie szkoleń, kursów dla osób prowadzących zajęcia świetlicowe,

- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie procedury "Niebieska Karta"

- organizowanie spotkań, pikników, festynów dla rodzin, dotyczących wychowania dzieci bez przemocy, alkoholu, dopalaczy i innych używek,

10. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii a w szczególności dzieci i młodzieży poprzez:

- promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież m.in. dofinansowywanie działań młodzieżowych; klubów sportowych, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz sportowych działań pozalekcyjnych,

- finansowanie kolonii profilaktycznych, jako elementy oddziaływań profilaktycznych,

- wspieranie rozwoju oraz poprawy funkcjonowania bazy sportowo-rekreacyjnej np. boiska, sale gimnastyczne- zakup niezbędnego wyposażenia do prowadzenia zajęć,

- wspieranie placówek oświatowych w działaniach wpisanych w szkolny program profilaktyczny,

- współudział w organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych w szczególności sposób eksponujących "zdrowy styl życia",

- włączanie się w organizowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowywanie wycieczek i kolonii na których realizowane są programy profilaktyczne i edukacyjne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy wśród rówieśników lub podejmowane są inne działania o charakterze profilaktycznym,

- zakup materiałów edukacyjnych i innych niezbędnych do prowadzenia zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień,

- doposażenie świetlic w niezbędny sprzęt do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych jako elementu oddziaływań profilaktycznych,

- prenumerata fachowych czasopism,

- udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych,

- włączenie się w organizowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie działalności świetlic wiejskich,

- realizacja programów profilaktycznych, informacyjnych, terapeutycznych, spektakli teatralnych i warsztatów o tematyce profilaktycznej dla dzieci i młodzieży z Publicznego Gimnazjum i Szkół Podstawowych z terenu gminy,

- wspieranie i finansowanie zajęć profilaktycznych z elementami socjoterapii w celu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,

11. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13-15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poprzez :

- prowadzenie systematycznych działań kontrolnych i interwencyjnych przez członków GKRPA w punktach sprzedaży alkoholu w zakresie posiadania aktualnych zezwoleń i opłat na sprzedaż napojów alkoholowych,

- ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu poniżej 18 roku życia poprzez kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu,

- podejmowanie działań interwencyjnych wobec podmiotów prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, a w szczególności reklamę skierowaną do młodzieży,

- nasilenie kontroli przedsiębiorców pod kątem prawidłowości oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych,

- opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

- dostarczenie właścicielom punktów sprzedaży alkoholu kompletu przepisów dotyczących zasad związanych z obrotem alkoholu np. w formie ulotek

12. Wspomaganie działalności instytucji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- upowszechnianie i wspieranie oraz dofinansowanie różnorodnych form spędzania wolnego czasu i innych imprez,

- włączenie się w akcje na rzecz promocji zdrowia, prowadzone przez szkoły, ośrodek kultury, parafie, rady sołeckie na terenie Gminy Dźwierzuty,

- podejmowanie innych działań wynikających z bieżącej analizy sytuacji.

13. Podejmowanie działań i czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu i powodujących rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócających spokój i porządek publiczny, a w szczególności:

- przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu do podjęcia leczenia,

- współpraca z rodzinami osób mającymi problem alkoholowy (rozmowy motywujące, rozmowy wspierające, działania informacyjne itp.)

UCHWAŁY RADY GMINY 2014-2018

- analiza akt osób nadużywających spożywanie alkoholu,
- współpraca z instruktorem terapii uzależnień, który udziela porad w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym przy UG Dźwierzuty,
- zlecenie badań i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w zakresie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego,
- kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w zakresie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego z dozorem kuratora,
- kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- uczestniczenie w pracach zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

14. Inicjatorem działań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, natomiast podmiotem odpowiedzialnym za realizację Gminnego Programu na rok 2016 jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dźwierzutach.

15. Współpraca w realizacji Gminnego Programu z:

- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dźwierzutach,
- Poradnią Uzależnień od Alkohol i Współuzależnienia w Szczytnie,
- Punktem Konsultacyjno - Informacyjnym przy UG w Dźwierzutach,
- Radą Gminy Dźwierzuty,
- Sądem Rejonowym w Szczytnie,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Placówkami Oświatowymi na terenie Gminy Dźwierzuty,
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Dźwierzutach,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komendą Powiatową Policji w Szczytnie,
- Prokuraturą Rejonową w Szczytnie,
- Parafiami na terenie Gminy Dźwierzuty,
- Sołectwami,
- OSP

Celem działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dźwierzutach oraz współpracującymi z nią instytucjami jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka (choć prawdą jest, że najbardziej narażone na występowanie szkód są osoby pijące najwięcej). Innymi słowy, działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol skierowane będą do wszystkich mieszkańców - również tych niepijących. Będą skierowane do osób dorosłych i do nastolatków, do kierowców i do pracodawców, do kobiet w ciąży, do sprzedawców napojów alkoholowych i do nauczycieli itp.

V. ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO OSIĄGNIĘCIA CELU

Zadanie	Formy realizacji	Co wskaże / wskaźnik
Rozpoznawanie i diagnozowanie środowiska.	a) ankietowanie dzieci i młodzieży w zakresie problematyki uzależnień i jej rozmiarów w placówkach oświatowych, b) wywiady środowiskowe w rodzinach dotkniętych chorobą alkoholową oraz u osób z przesłankami uzależnienia.	Ilość problemów związanych ze spożywaniem alkoholu przez dzieci i młodzież. Postawy dzieci, młodzieży i dorosłych dotyczące spożywania alkoholu.

<p>Racjonalne ograniczenie dostępności alkoholu</p>	<p>a)respektowanie bezwzględnego zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na kredyt lub pod zastaw, osobom do lat 18 oraz osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym, b/ edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży w wyborze zdrowego i dobrego stylu życia, c/realizacja nowoczesnych programów profilaktycznych i terapeutycznych, programów mających na celu kształtowanie postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, programów opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, programów autorskich specjalistów - w szkołach, w placówkach oświatowo - wychowawczych, na obozach terapeutycznych oraz terapeutyczno - sportowych d)współpraca z Komendą Powiatową Policji w Szczytnie w zakresie działań kontrolnych związanych z przestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i realizacji programów profilaktycznych e) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p>	<p>Ilość kontroli sklepów, lokali gastronomicznych. Ilość interwencji.</p> <p>Ilość szkoleń i warsztatów przeprowadzonych w szkołach, innych instytucjach, ilość osób biorących udział w szkoleniach.</p> <p>Ilość programów, tematyka programów profilaktycznych. Ilość odbiorców i realizatorów.</p>
<p>Ustalanie limitu punktów sprzedaży alkoholu i szczegółowych zasad usytuowania miejsc sprzedaży alkoholu oraz kontrole przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi</p>	<p>a) ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, b/ wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez Wójta Gminy, po zasięgnięciu opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p>	<p>Ustalenie limitu sprzedaży alkoholu przez Radę Gminy Dźwierzuty Ilość zezwoleń na sprzedaż alkoholu na podstawie opinii GKRPA</p>
<p>Podejmowanie współpracy ze szkołami w zakresie realizacji programów profilaktycznych, informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności - ważne dla zdrowia i trzeźwości</p>	<p>a) realizacja programów profilaktycznych b) realizacja Kampanii lokalnych i ogólnokrajowych c) szkolne konkursy i zajęcia pozalekcyjne d) organizacja, dofinansowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (wycieczki, obozy, kolnie itp.) e) teatry, koncerty profilaktyczne</p>	<p>Ilość i tematyka programów i kampanii.</p> <p>Ilość i tematyka konkursów o charakterze profilaktycznym. Rodzaj zajęć pozalekcyjnych i czasu wolnego dzieci i młodzieży- ilość odbiorców, realizatorów</p>
<p>Poszerzenie oferty profilaktycznej na terenie Gminy</p>	<p>a) prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami socjoterapii b) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- rekreacyjnych dla uczniów, c) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. d) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. e) podejmowanie inicjatyw związanych z problematyką rodziny, w tym obchody Dni Rodziny, ochrona przed przemocą w rodzinie f) organizacja imprez, festynów, spotkań rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.</p>	<p>Ilość grup o charakterze profilaktycznym, tematyka . Ilość odbiorców, ilość realizatorów. Informacje na stronie internetowej Gminy Ilość osób biorących udział w zajęciach terapeutycznych (np. obozy terapeutyczne, profesjonalne zajęcia itp.). Ilość osób korzystających z Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego. Problemy zgłaszane do Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. Tematyka imprez i festynów, ilość odbiorców, organizatorów, ilość rozprawdzonych materiałów edukacyjnych.</p>

<p>Szkolenia wybranych grup zawodowych w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych</p>	<p>a) organizacja szkoleń w zakresie pomocy osobom z problemem alkoholowym, w zakresie pomocy socjoterapeutycznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie b) szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, c) szkolenia nauczycieli w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy, niwelowania agresji wśród dzieci i młodzieży oraz przygotowujące do prowadzenia programów profilaktycznych, d) podnoszenie kwalifikacji kadry do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych z dziećmi, e) szkolenia dla różnych grup zawodowych realizowane przez uprawnione do tego instytucje i specjalistów, w zależności od potrzeb, f) szkolenia dla rodziców w zakresie zagrożeń i konsekwencji używania środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży, w tym „szkoła dla rodziców”, g) organizacja konferencji, narad, debat h) rozpowszechnienie informacji na temat FAS</p>	<p>Ilość szkoleń. Tematyka szkoleń. Ilość odbiorców, realizatorów, grupy zawodowe objęte szkoleniem. Ilość i tematyka materiałów edukacyjnych.</p>
<p>Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych i członków ich rodzin:</p>	<p>a) kontynuacja działań grupy wsparcia dla osób uzależnionych i DDA, treningi terapeutyczne dla osób uzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików, b) nawiązanie współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dźwierzutach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie c) dalsze prowadzenie zajęć o charakterze profilaktycznym z elementami socjoterapii z dziećmi w szkołach, świetlicach wiejskich, Gminnym Ośrodku Kultury w Dźwierzutach, wyposażenie pomieszczeń, zaopatrywanie w materiały biurowe i pomoce szkolne, tworzenie nowych świetlic socjoterapeutycznych, d) kierowanie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym na zimowiska i letnie obozy profilaktyczno - terapeutyczne, e) zlecenie specjalistycznych badań lekarskich w odniesieniu do osób z przesłankami uzależnienia, f) kierowanie spraw do Sądu celem zastosowania obowiązku leczenia osób uzależnionych, g) Utrzymanie Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Anonimowej Poradni dla Uzależnionych, grupy wsparcia, udzielanie bezpłatnych porad przez radcę prawnego, terapeutę h) motywowanie osób z problemem alkoholowym do podjęcia dobrowolnego leczenia i korzystania z porad specjalistów</p>	<p>Ilość grup profilaktycznych z elementami socjoterapii, tematyka realizowana podczas zajęć. Ilość członków grupy wsparcia, tematyka realizowana na spotkaniach grupy. Ilość spraw skierowanych do sądu. Ilość dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku. Ilość spraw i tematyka problemów poruszanych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym</p>
<p>Zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.</p>	<p>a) współpraca z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia, b) współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi realizującymi programy o charakterze profesjonalnym oraz wspomaganie tych instytucji. c) rozpowszechnianie informacji o działaniach profilaktycznych i terapeutycznych na terenie gminy, współpraca z mediami regionalnymi w zakresie upowszechniania działań dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym wykorzystanie strony internetowej Urzędu Gminy.</p>	<p>Ilość i nazwa stowarzyszeń, organizacji współpracujących w zakresie profilaktyki, tematyka podejmowanych działań. Ilość monitorowanych rodzin przez GKRPA Ilość i tematyka informacji zamieszczonych w mediach.</p>

VI. OCZEKIWANE EFEKTY

1. Zwiększenie odsetka osób zobowiązanych do leczenia odwykowego.
2. Zwiększenie ilości kursów, szkoleń na temat problemów i szkód, zachowań ryzykownych związanych z pićm i nadużywaniem alkoholu.
3. Podniesienie kompetencji nauczycieli, rodziców - udział w/w w organizowanych szkoleniach, konferencjach i warsztatach.
4. Podniesienie wiedzy dzieci i młodzieży na temat uzależnień oraz korzystania z profesjonalnych ofert profilaktyki.
5. Wskazanie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu bez używek, zdrowego stylu życia.
6. Podniesienie zakresu wiedzy liderów społeczeństw lokalnych, instytucji oświatowych, społecznych w zakresie metod

rozwiązywania problemów alkoholowych.

7. Zwiększenie możliwości korzystania z profesjonalnych form pomocy dla osób uzależnionych.

VII. WYTYCZNE DO DZIAŁANIA

1. Kontrole sklepów mogą być prowadzone przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wytypowanych pracowników Urzędu Gminy z udziałem policjanta.
2. Czynności kontrolne dokonuje się wyłącznie w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej. Kontrolowany ma obowiązek umożliwić dokonanie kontroli.
3. Z czynności kontrolnych powinien zostać sporządzony protokół. Protokół należy sporządzić w trakcie przeprowadzanej kontroli, który podpisują członkowie zespołu kontrolującego oraz właściciel punktu sprzedaży napojów alkoholowych lub osoba przez niego upoważniona obecna w czasie kontroli.
4. Zespół kontrolujący sprawdza czy przestrzegane są przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie zakazu spożywania alkoholu w sklepie i na terenie przyległym do sklepu, czy w punkcie sprzedaży alkoholu widnieją informacje o szkodliwości alkoholu, o zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na kredyt lub pod zastaw, osobom do lat 18-tu oraz osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości; czy przestrzegane są warunki sprzedaży alkoholu określone w ustawie; czy punkt posiada aktualne zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych; czy w terminie dokonano opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych; czy prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych jest zgodne z posiadanym zezwoleniem; czy przedsiębiorca posiada tytuł prawny do lokalu; czy przedsiębiorca zaopatruje się u producentów posiadających odpowiednie zezwolenia na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych; czy prawidłowo wydzielono stoisko na sprzedaż alkoholu; czy reklama i promocja napojów alkoholowych ma odpowiednią formę i spełnia warunki określone w art. 13¹ ust. 1; czy przestrzegany jest zakaz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i osobom nietrzeźwym; czy prawidłowe są dane w oświadczeniach o wartości sprzedaży napojów alkoholowych,
5. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dźwierzutach.
6. Zasady działalności Zespołu określa Regulamin.
7. W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz podejmowanych zadań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonuje Gminny Program Zapobiegania Narkomanii, stanowiący odrębny dokument.
8. Zadania Przewodniczącego, Sekretarza i członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są określone w Regulaminie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Za merytoryczną i formalną prawidłowość wydatkowania środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych odpowiedzialny jest Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
10. W przypadku nieobecności Przewodniczącego wyznacza on Sekretarza lub innego członka komisji do pełnienia jego obowiązków.
11. Upoważnia się Przewodniczącego Komisji do występowania do Wójta Gminy z wnioskami o przeniesienie środków finansowych pomiędzy zadaniami i paragrafami wydatków w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
12. Ewidencja księgową z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzona jest w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dźwierzutach. Księgowej przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 300,00 zł (brutto).

VIII. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU:

1. Finansowanie realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzących sprzedaż podmioty gospodarcze.
2. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w danym roku budżetowym, zostaną przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację programu.

IX. ZASADY WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH:

- a) Za udział w posiedzeniach komisji, kontrolach sklepów, rozmowach z osobami kierowanymi na leczenie oraz innych pracach komisji, członkowi Gminnej Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 150,00 zł (brutto) ,
- b) Członkowi Gminnej Komisji przysługuje tylko jedno wynagrodzenie w danym dniu, bez względu na liczbę posiedzeń,
- c) Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpisana lista obecności z posiedzenia Komisji.
- d) Sekretarzowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne w wysokości 1 000,00 zł (brutto) .
- e) Wójt Gminy przedkłada Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wójt Gminy – w oparciu o projekt Gminnej Komisji – przedkłada Radzie Gminy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok następnny.

Program może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji ze względu na zmianę potrzeb społecznych wynikających z diagnozy problemu oraz w przypadku zmiany zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi.

Program został opracowany w oparciu o:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2002 r. Nr 200 poz. 1679 z późn. zm.).
3. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.
4. Informacje z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dźwierzutach.
5. Badania ankietowe przeprowadzone w miesiącu grudniu 2014 r. we wszystkich szkołach na terenie Gminy Dźwierzuty.
6. Informacje nadesłane przez Dyrektorów Szkoły z terenu Gminy Dźwierzuty.

Opracowanie:

Sekretarz GKRPA - Wioletta Wacławska

[powrót](#)

Podmiot publikujący Urząd Gminy w Dźwierzutach

Wytworzył Anna Dudzińska - Inspektor ds. Obsługi Rady Gminy 2016-02-29

Publikujący Krzysztof Kołakowski - Administrator BIP 2016-03-11 08:56